

27.09.2020

PLANSTRATEGI MIDTRE GAULDAL KOMMUNE 2020-2023

Vedtatt i kommunestyret den 24.09.2020 som sak 43/20

Innhold

1.	Innledning	4
2.	Plansystem og planarbeid i Midtre Gauldal	5
2.1	Kommunal planstrategi	6
2.2	Kommuneplan	6
2.3	Reguleringsplan	6
2.4	Handlings- og økonomiplan	6
2.5	Definisjoner av andre typer planer	7
3	Utviklingstrekk og utfordringer som påvirker samfunnsutviklingen i Midtre Gauldal	8
3.1	Globale trender	8
3.1.1	Sentralisering	8
3.1.2	Digitalisering	8
3.1.3	Klimaendringer	8
3.2	Utviklingstrekk i Midtre-Gauldal kommune	9
3.2.1	Befolkning	9
3.2.2	Folkehelse	9
3.2.3	Utdanningsnivå	9
3.2.4	Arbeids- og næringsliv	10
3.2.5	Klima og energi	10
3.2.6	Pendling	11
3.2.7	Regionalt kollektivknutepunkt	11
3.2.9	Arealutvikling og transport	11
3.2.10	Økonomiske utfordringer	12
3.2.11	Samfunnsikkerhet og beredskap	12
4.	Rammer for planleggingen	12
4.1	Nasjonale forventninger til kommunen	12
4.2	FNs bærekraftsmål	12
4.3	Statlige planretningslinjer	13
4.3.1	Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og tilpasning	13
4.3.2	Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal og transportplanlegging	13
4.3	Regionale føringer	13
4.4	Trøndelagsplanen 2019 – 2030	14
5.	Status eksisterende planstrategi	15
6.	Midtre Gauldal kommunes planbehov 2020 – 2023	16
6.1	Vurdering av planbehovet	16
6.2	Kommuneplan	16

6.2.1	Kommuneplanens samfunnsdel	16
6.2.2	Kommuneplanens arealdel	16
6.2.3	Kommunedelplan Støren	16
6.2.4	Kommunedelplan Klima – og energi	17
6.2.5	Kommunedelplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv	17
6.3	Områdereguleringer	17
6.3.1	Områderegulering Prestteigen – Korsen	17
6.4	Fag- og temaplaner, handlingsplaner	17
6.4.1	Helse og omsorgsstrategi	17
6.4.2	Tiltaksplan for næringsutvikling (inkludert tema landbruk)	17
6.4.3	Kulturminneplan	17
6.4.4	Kartlegging friluftsområder	17
6.4.5	Kulturplan	17
6.4.6	Forebygge fattigdom og sosial eksklusjon blant barn, unge og barnefamilier	18
6.4.7	Strategi for boligpolitikk	18
6.4.8	Hovedplan vann-, avløp og overvannshåndtering	18
6.4.9	Hovedplan veg	18
6.4.10	Ruspolitisk handlingsplan	18
6.5	Oppsummert prioritering av kommunale planer 2020 - 2023	19

1. Innledning

I henhold til plan- og bygningsloven skal kommunen i begynnelsen av hver valgperiode utarbeide en planstrategi. Planstrategien skal som et minimum ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer.

Midtre Gauldal står ovenfor en del utfordringer som for eksempel klimaendringer, demografiske endringer, stramme økonomiske rammer, økte forventninger fra innbyggere om levering av gode og individuelle tjenester mm.

Kommunen har flere virkemidler for å påvirke samfunnsutviklingen. Får vi etablert et godt samspill mellom administrasjon, politikere, næringsliv og innbyggere kan vi skape resultater for fremtida.

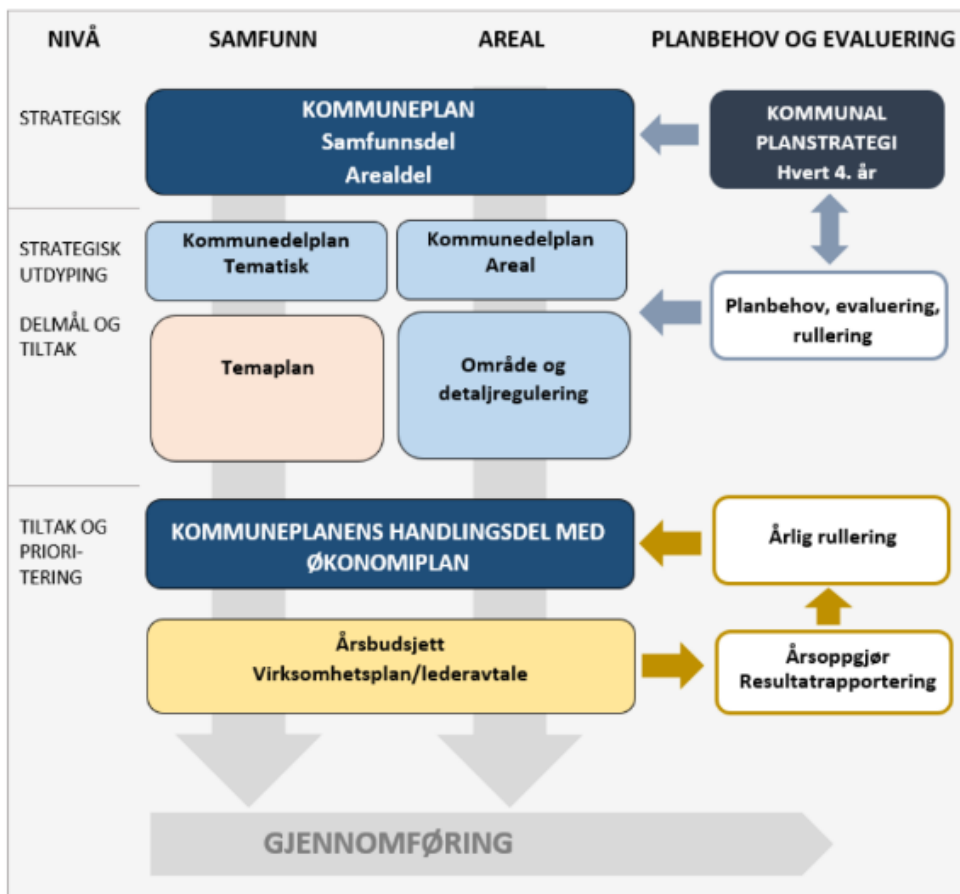
Plan er et verktøy for å bli enige om felles mål og prioriteringer, og hva som må gjøres for å nå målene. Planleggingen skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning.

Denne planstrategien foreslår føringer for kommunens planlegging og prioriteringer i kommunestyreperioden 2020 – 2023.

2. Plansystem og planarbeid i Midtre Gauldal

Det finnes en rekke plantyper både på statlig, regionalt og kommunalt nivå med ulik grad av detaljering. Hensikten er å sikre at hensiktsmessige verktøy skal styre samfunnsutviklingen slik man ønsker. Plansystemet skal som hovedformål:

- Gi et godt grunnlag for politisk styring og administrativ oppfølging
- Stimulere til tverrfaglig oppgaveløsning i samarbeid med befolkning, næringsliv og organisasjoner
- Legge til rette for åpenhet og målrettet medvirkning i planprosesser
- Gi en oversikt over forholdet mellom kommuneplanens handlingsdel og økonomiplan og det kommunale plansystemet.

Figur 1: Plansystemet

2.1 Kommunal planstrategi

Kommunestyret **skal** minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi.

Planstrategien

- bør drøfte kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling
- bør vurdere kommunens planbehov i valgperioden
- **skal ta stilling** til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer.

Det vises til Plan- og bygningsloven § 10-1 Kommunal planstrategi.

2.2 Kommuneplan

Kommuneplan består av to deler; en samfunnsdel og en arealdel. Dette er kommunens overordna styringsdokument og skal gi føringer for den langsiktige utviklingen av Midtre Gauldal samfunnet.

Kommuneplanens samfunnsdel skal synliggjøre mål og strategier for den langsiktige utviklingen i kommunen, og gi føringer for politiske satsingsområder. Hovedhensikt: hva skal kommunen oppnå?

Kommuneplanens arealdel viser sammenhengen mellom ønsket samfunnsutvikling og fremtidig arealbruk. Hovedhensikt: Hvordan skal areal disponeres?

Kommunedelplaner utarbeides for bestemte områder (areal), tema eller virksomhetsområder. De skal følge opp utvalgte mål i kommuneplanens samfunnsdel eller konkretisere arealbruken for et avgrenset geografisk område.

2.3 Reguleringsplan

Reguleringsplan kan utformes som områderegulering eller detaljregulering:

Områderegulering er en kommunal reguleringsplan der kommunen finner at det er behov for å gi mer detaljerte område vise avklaringer av arealbruken. Dette er nyttig når det er behov for å fastsette overordnede strukturer i områder, som bygges ut gjennom små, private detaljreguleringer. Områderegulering utarbeides av kommunen. Kommunen kan likevel overlate til andre myndigheter og private å utarbeide forslag til områderegulering

Detaljregulering er en detaljert plan for et begrenset område, og er ofte knyttet til konkrete utbyggingsprosjekter. Både kommunen og private kan utarbeide detaljregulering, men disse utarbeides som oftest av private aktører.

2.4 Handlings- og økonomiplan

Kommuneloven § 14-4 Økonomiplan og årsbudsjett:

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal blant annet

- vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp
- vise kommunestyrets prioriteringer og bevilgninger

- vise hvilke mål og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på.
- vise utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser. Vedtaket om årsbudsjett skal angi hvor mye lån som skal tas opp i budsjettåret.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.

Økonomiplanen skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel. Årsbudsjettet skal deles inn i et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett og stilles opp på samme måte som økonomiplanen.

Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd.

I henhold til ny kommunelov som trer i kraft 1.1.2020 skal sammenhengen mellom kommuneplanens samfunnsdel og handlings- og økonomiplanen styrkes. Samtidig åpnes det opp for at handlings- og økonomiplanen kan utgjøre handlingsdelen av kommuneplanens samfunnsdel.

2.5 Definisjoner av andre typer planer

I tillegg til kommuneplan, økonomiplan og arealplaner utarbeider kommunen en rekke plandokumenter som; *fag- og temaplaner, handlingsplaner, ulike strategidokumenter, behovsplaner og utredninger*. Disse planene omhandler tema der det vurderes mer hensiktsmessig at disse fremmes uten omfattende prosesskrav etter plan- og bygningslovens bestemmelser.

Slike planer kan være hensiktsmessig der tema, interessegrupper og medaktører er klart begrenset og definerte. Planene inneholder mer detaljert planlegging for et fagområde eller et eller flere virksomhetsområder eller følger opp og utdypet overordnede mål og satsinger i kommuneplanen.

Strategi skiller seg fra plan ved at den ikke har tiltak. Strategiene vil normalt være mer overordnet enn temaplaner fordi de ikke utvikler tiltak og skal vise retning for ønsket utvikling.

Fag- og temaplan utvikler mål og tiltak, og kan ha satsingsområder, strategier og/eller satsingsområder. Temaplanene skal følge opp og vise hvordan de skal bidra til å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel. Temaplanene vil gjennom å definere tiltak ha mer direkte økonomiske konsekvenser enn strategiene.

Handlingsplan er definert som en plan som bare omhandler tiltak for oppfølging av en vedtatt strategi eller plan, eller deler av disse. Eller det kan gjelde oppfølging av samfunnsområder der utfordringer og mål er klarlagt gjennom politiske vedtak eller andre overordnede føringer, f.eks. kommuneplanens samfunnsdel eller deler av denne.

Utredninger belyser, synliggjøre og avklarer ressurser og utfordringer på en systematisk måte. Dette defineres ikke som planer, og tas ikke inn som prioriteringer i planstrategien (se vedlegg).

3 Utviklingstrekk og utfordringer som påvirker samfunnsutviklingen i Midtre Gauldal

3.1 Globale trender

3.1.1 Sentralisering

Befolkningsstrømmene viser at folk flytter til byer og tettsteder. Vi ser en stadig urbanisering i Trøndelag, Norge og resten av verden. Større fagmiljø og et større mangfold av arbeidsgivere er attraktivt både for virksomheter som ønsker å ekspandere eller etablere ny virksomhet, og for høyt utdannede arbeidstakere. Trondheimsregionen er en sterk, felles bo- og arbeidsregion der Trondheim er har en spesiell rolle. Det er viktig for utviklingen i Midtre Gauldal at Trondheim tilbyr arbeidsplasser, kompetansemiljøer og andre viktige samfunnsinstitusjoner. Utvikling av gode samferdselsårer og kollektivløsninger mellom Støren og Trondheim er vesentlig for at Midtre Gauldal kommune skal få ønsket utvikling og vekst fremover.

3.1.2 Digitalisering

Digitalisering er den mest omfattende teknologiske trenden i vår tid og preger de fleste samfunnsområder. Digitalisering forandrer vår måte å kommunisere på, være familie på, organisere livene og drive forretning på. Kommunikasjon er mindre stedsavhengig, tilgangen til informasjon er nærmest ubegrenset, robotisering erstatter og skaper arbeidsplasser. Arbeidsoppgaver forsvinner og det blir behov for nye arbeidsoppgaver. Arbeidsstyrken har nye krav og forventinger til arbeidsinnhold og arbeidssted. Innbyggere forventer samme tjenestekvalitet uavhengig hvilken kommune de bor i. Midtre Gauldal kommune har startet en omstillingsprosess for imøtekomme fremtidige forventninger til effektivisering og digitalisering. Digitaliseringen stiller stadig større krav til bredbånds- og mobildekning.

3.1.3 Klimaendringer

Den globale gjennomsnittstemperaturen øker, dramatiske naturkatastrofer rammer verden og påvirker grunnleggende tilgang til ressurser. Det norske samfunnet har gjennomgått store endringer de siste hundre årene. Befolkningen har økt fra 2,3 millioner til 5,3 millioner, og store inntekter fra produksjon av olje og gass har endret både samfunnsstruktur og levesett. Oljeressursene har gjort det mulig å bygge ut velferdsordninger og løfte levestandarden, og ressursforbruket vårt har økt i takt med inntektsnivået. Den norske olje- og gassproduksjon har vært den viktigste grunnen til økningen av de norske utslippene av CO₂ siden 1990.

Framtidens klima vil gi mer nedbør, flere regnflommer og mer skred – både jordskred og snøskred. Dette vil kunne være kritisk for Midtre Gauldal, med bratte daler bestående av elv, jernbane og vei, samt bebygde skredutsatt områder. Andre negative faktorer kan være forurensing, fremmede arter, ødeleggelse av landområder, forsuring av vassdrag mm.

3.2 Utviklingstrekk i Midtre-Gauldal kommune

3.2.1 Befolkning

Befolkningsveksten er størst i og rundt Støren. Variasjonen i til- og fraflytting er den viktigste faktoren for befolkningsendring. Fødselsoverskuddet er relativt stabilt (så vidt positivt). Befolkningen pr. 31.12.19 på 6236 i Midtre Gauldal. Prognosene fra SSB viser en økning i folketallet med ca. 400 innbyggere fram til år 2029. Ser man helt fram mot 2040 viser prognosene fra SSB en økning på ca. 600 innbyggere. Trondheimsregionen sine prognoser er nedjustert med ca. 200 innbyggere i 2040.

Økningen i andelen eldre etter 2020 vil gi en endring i aldersstrukturen. Det betyr flere eldre og færre i arbeid. (Kilde: SSB, *Befolkningsprognoser Trondheimsregionen 2019*).

3.2.2 Folkehelse

Folkehelse defineres som befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i en befolkning. Folkehelsearbeid er samfunnets innsats for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger psykisk og somatisk sykdom, skade og lidelse eller som beskytter mot helsetrusler. Kommunen skal ha oversikt over befolkningens helsetilstand og legge denne oversikten til grunn for all kommunal planlegging, jf. folkehelseloven.

Lavinntektshusholdninger har økt i Norge de siste årene (7,4 % i 2018), mens tallene for Midtre Gauldal kommune har sunket fra 6,2 % i 2014 til 4,8 % i 2018). Det å vokse opp i familier med svært lav inntekt kan gi belastninger for barn og voksne, og at barn vokser opp i en lavinntektssituasjon er dårlig samfunnsøkonomi. Fattigdom og stønadsmottak ser ut til å gå i arv fra en generasjon til den neste. Det er viktig at det jobbes kontinuerlig med dette for å unngå sosial ulikhet i helse (kilde: *Kristin Myklevoll 11.03.2020, Folkehelsekoordinator*).

Ungdataundersøkelsen fra 2018 viser at det var flere ungdomsskoleelever i Midtre Gauldal kommune enn ungdom fra landet for øvrig som rapporterte at de hadde vært beruset siste år. Ungdommen er viktig ressurser for vår kommune og det er viktig å kartlegge situasjonen og jobbe videre med denne utfordringen (kilde: *Kristin Myklevoll 11.03.2020, Folkehelsekoordinator*).

Vi vet at det er flere overvektige barn i Midtre Gauldal kommune enn i landet for øvrig. I tillegg vet vi at 45 % av ungdomsskoleelevene i 2018 rapporterte at de sitter mer enn 4 timer daglig med skjermaktivitet (i tillegg til stillesitting på skole). Å få flere til å delta i fysisk aktivitet utendørs vil gi gode folkehelseeffekter.

3.2.3 Utdanningsnivå

Midtre Gauldal er en av kommunene Trøndelag som har størst andel av befolkningen med videregående- og fagskoleutdanning som høyeste utdanningsnivå (54,1 %). Andelen av befolkningen med universitets- og høyskoleutdanning (1 – 4 år +) ligger imidlertid på 18,8 %. Snittet i Trøndelag Sør ligger på 22,5 % og 40,9 % i Trondheimsregionen.

Økt utdanningsnivå i arbeidsstyrken fremmer både evnen til nytenkning og omstilling i virksomheter og vil være avgjørende for å sikre framtidig vekst. Lavt utdanningsnivå er en stor risiko (Kilde: *Trøndelag i tall 2018, Trøndelag Fylkeskommune*).

3.2.4 Arbeids- og næringsliv

Per 4. kvartal 2018 var det totalt 3162 sysselsatte fordelt på 17 næringsgrupper i Midtre Gauldal. Det var flest ansatte innen industri (633), før helse – og omsorgstjenester (555) og bygge- og anleggsvirksomhet (401), jord- og skogbruk (243). 2,7 % av de sysselsatte i Trøndelag jobber innen jord- og skogbruk., mens andelen i Midtre Gauldal er på 8,1 % (*Kilde: Trøndelag i tall 2019, Trøndelag Fylkeskommune*).

Arbeidsledigheten i Trøndelag hadde et snitt på 2,0 % (juli 2019), mens Midtre Gauldal hadde en ledighet på 1,4 %. (*Kilde: Trøndelag i tall 2019, Trøndelag Fylkeskommune*).

Norge trenger tusenvis av nye arbeidsplasser hvert år fremover for å opprettholde velferden og et bærekraftig samfunn. Som landbrukskommune må Midtre Gauldal bidra til landets matvaresikkerhet og et bærekraftig jord- og skogbruk i tråd med FNs bærekraftsmål. Med økt klimasårbarhet og tilpasning til et lavutslippssamfunn vil næringslivet også endre seg. Forutsetningene for nye arbeidsplasser tilrettelegges nå i Støren Sør ved direkte etableringer i det nye næringsområdet. Indirekte vil eksisterende tømmer- og husbyggingsfirma kunne sikre seg nye oppdrag ved oppføring av fritidsboliger og boenheter i nye fritids- og boligområder (*kilde; Knut Magne Lundemo mars 2020, Næringsrådgiver MGK*)

En kontrollert vekst i kommunens bosetting og nr. to-jobb lokalt vil bidra til at handelsnæringen kan styrke sin kundekrets. Eksisterende forretninger i tettstedene i kommunen vil måtte relokalisere seg for å imøtekomme innbyggernes behov for kortere avstand fra bosted til kollektivknutepunkt som en direkte følge av nasjonale krav til Midtre Gauldal som nullutslippssamfunn i 2050. Frem til 2030 vil reduksjonen i klimautslipp medføre flere forretningsmuligheter for bedrifter med grønt fokus. Kompetansearbeidsplasser er et naturlig bidrag i denne næringsutviklingen og vil kreve økt bruk av nye telekommunikasjonsløsninger og et godt utbygd bredbåndsnett i alle deler av *kommunen* (*kilde; Knut Magne Lundemo mars 2020, Næringsrådgiver MGK*).

3.2.5 Klima og energi

Det er store forskjeller mellom kommunene i Trøndelag når det kommer til størrelsen på klimagassutslipp per innbygger. Midtre Gauldal er definert i den kategorien som har høyest klimagassutslipp per innbygger med over 20 tonn CO2 ekvivalenter i 2016. MGK er imidlertid en av de største kommunene i Trøndelag når det gjelder opptak av klimagasser fra skog i 2015 (*Kilde: Trøndelag i tall 2019, Trøndelag Fylkeskommune*).

Det er jordbruket, veitrafikk og annen mobil forbrenning (dieseldrevne motorredskaper, traktorer, anleggsmaskiner, snøscootere) som er de største kildene til klimautslipp i Midtre Gauldal. I tillegg er det noe utslipp fra oppvarming, avfall og avløp samt industri. Utslippstallene for Midtre Gauldal avviker noe fra nasjonale utslippstall. De store utslippene fra olje- og gassvirksomhet, skip i havområdene og utenlandsreiser med fly og båt er holdt utenom. Derfor blir også utslippstallene fra trafikk og jordbruk i Midtre Gauldal relativt sett høyere enn på landsbasis (*kilde: klima og energiplan MGK, under utarbeidelse jan 2020*).

Klimaendringer medfører en økende far for ras, skred, flom og ekstremvær også i Midtre Gauldal. God arealplanlegging er avgjørende for å unngå at mennesker blir rammet av dette.

3.2.6 Pendling

En pendler er en person som jobber i en annen kommune enn bostedskommunen. De største pendlerstrømmene i Trøndelag går fra Malvik, Melhus, Størdal, Skaun og Klæbu inn til Trondheim. I Trøndelag pendler 25,6 % av alle sysselsatte. I Midtre Gauldal pendler 751 inn til kommunen, mens 945 pendlet ut av kommunen (*Kilde: Trøndelag i tall 2019, Trøndelag Fylkeskommune*).

3.2.7 Regionalt kollektivknutepunkt

Støren er et regionalt kollektivknutepunkt for buss og tog, utenfor Trondheim. 14 nye hybrid tog skal settes i trafikk i 2021, hovedsakelig på Trønderbanen. Det skal samtidig etableres verkstedhall for disse togene på Støren. Samtidig bygges det ny fire – felts E6 til Støren, med nytt kollektivknutepunkt for buss på Prestteigen. Dette bidrar til en økt satsing på Støren som kollektivknutepunkt i fremtida. Det er viktig at Prestteigen og Støren stasjon knyttes sammen på en hensiktsmessig måte for reisende med tog og buss.

3.2.8 Bredbåndsdekning

Tilstedeværelse av god digital infrastruktur er en premissgiver for mye av den økonomiske aktiviteten i det moderne samfunnet. Stadig flere offentlige og private tjenester blir digitalisert og god bredbåndsdekning er en forutsetning for at Trøndelags befolkning skal ha et likt og fullverdig tilbud som mulig av en rekke sentrale tjenester.

Det er store variasjoner i bredbåndsdekningen mellom kommunene i Trøndelag. Trondheim og Malvik er de kommunene som har best dekning for 30/5 Mbit/s bredbåndshastighet med en dekningsgrad på 97 % og 95 %. Midtre Gauldal har en dekning på 42 % (*Kilde: Trøndelag i tall 2019, Trøndelag Fylkeskommune*). Midtre Gauldal jobber nå med å påvirke utvidelse av bredbåndsdekning, gjennom dialog med aktuelle operatører i kommunen. Det er mulig for MGK å søke om statlig støtte for å finansiere bygging av bredbånd i de områder som ikke er kommersielt interessant for utbygging (*Kilde; Göran Johansson mars 2020, IKT-sjef*).

3.2.9 Arealutvikling og transport

Cirka 1,4 % av arealet i Trøndelag er bebygd i 2019. Ytterligere 4,2 % er jordbruksareal. Brorparten av det resterende arealet i Trøndelag består av skog (39,2 %), åpen fastmark (35,9 %), våtmark (10,8 %) og ferskvann (6,6 %). Transport og kommunikasjonsstruktur utgjør 44 % av det bebygde arealet i Trøndelag i 2019. Andelen av arealet som er bebygd i Midtre Gauldal er på 1,0 % (*Kilde: Trøndelag i tall 2019, Trøndelag Fylkeskommune*).

Prioriteringer og valg som gjøres i kommunens arealplanlegging er en helt avgjørende faktor for hvor stort transportbehov som skapes. Sammenhengen mellom plassering av boligområder, arbeidsplasser og næringsarealer, er også avgjørende ved valg av transportmiddel for den enkelte reise som blir foretatt. Det er derfor viktig å se arealforvaltningen i sammenheng med transportstrømmene. For å sikre et godt grunnlag for kollektivtrafikken må det fortettes rundt og langs hovedakser for kollektivtransport, og legges til rette for innpendling fra områdene rundt.

I Midtre Gauldal tilrettelegges det derfor bolig- og næringsområder i og i tilknytning til tettstedene Enodd, Singsås, Soknedal og Støren. Det er per i dag høyest befolkningsvekst i henholdsvis Støren og Soknedal. Det viser seg at de fleste boligene bygges i sentrum, først og fremst som fortetting i eksisterende boligområder. Dette medfører et økende press på dyrka mark i sentrumsnære områder.

Siste tids utvikling visere at næringslivet først og fremst ønsker å etableres seg på Støren. Det legges derfor til rette for nye utviklingsarealer for næring i Støren Sør. Økende antall arbeidsplasser på i Støren vil tilrettelegge for at flere kan bo og jobbe i samme kommune.

3.2.10 Økonomiske utfordringer

Informasjon om kommunens økonomiske evne er viktig for å kunne skape harmoni mellom forventninger, tilbudte tjenester og investeringer. Stadig økende press fra innbyggere om levering av tjenester vi kreve strenge prioriteringer fremover.

Nedgangen i antall innbyggere, gir mindre overføringer fra staten og dermed mindre inntekter til å drifte kommunens tjenester. Dette medfører også et stadig økende vedlikeholdsetterslep i kommunens bygningsmasse, som medfører at vi stadig tidligere må investere i nye bygninger (*kilde: Brit Dragåshaug, økonomisjef mars 2020*).

Med en vekst i andelen eldre vil dette kreve en stadig mer av våre helsetjenester. I tillegg blir andelen yngre også mindre, noe som medfører mangel på kompetent arbeidskraft (*kilde: Brit Dragåshaug, økonomisjef MGK, mars 2020*).

3.2.11 Samfunnssikkerhet og beredskap

Samfunnssikkerhet er et grunnleggende premiss for en helhetlig og god samfunnsplanlegging. Kommunene er lokal planmyndighet iht. plan- og bygningsloven. Kommunene har også ansvar for å følge opp krav til kommunal beredskapsplikt etter sivilbeskyttelsesloven. Samlet sett gir dette kommunene en viktig rolle som lokal samordner av samfunnssikkerhet og beredskap.

Det kan oppstå ulykker som følge av ekstremvær og flom, klimaendringer eller tilsiktede handlinger fra mennesker. Grunnlaget for et helhetlig system for håndtering av fagfeltet, er utarbeidelse av helhetlig ROS - analyse. Analysen skal danne grunnlaget for kommunens målrettede arbeid for å redusere risiko- og sårbarhet – gjennom forebyggende arbeid, styrket beredskap og bedre krisehåndtering i kommunen. Det utarbeides helhetlige beredskaps- og tiltaksplaner for de ulike områdene som aktualiseres som sårbare ROS – analysen. Utarbeidelse av ROS – analyse er lovpålagt i all arealplanlegging.

4. Rammer for planleggingen

4.1 Nasjonale forventninger til kommunen

Regjeringen legger hvert fjerde år frem nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (vedtatt i kg.l res 14.5.2019). De nasjonale forventningene skal følges opp av fylkeskommunens og kommunens planarbeid. Regjeringen legger nå vekt på at vi står overfor fire store utfordringer:

- Planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling
- Vekstkraftige regioner og lokalsamfunn i hele landet
- Bærekraftig areal- og transportutvikling
- Byer og tettsteder der det er godt å bo og leve i

4.2 FNs bærekraftsmål

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål er en felles plan for alle verdens land om hvordan vi skal utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Bærekraftsmålene skal ligge til grunn for all fremtidig planlegging.

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Figur 2: FNs 17 bærekraftsmål

4.3 Statlige planretningslinjer

Statlige planretningslinjer brukes for å konkretisere de til enhver tid nasjonale forventninger som foreligger. Planretningslinjene skal legges til grunn ved statlig, regional planlegging. Statlige planretningslinjer gir grunnlag for å fremme innsigelser.

4.3.1 Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og tilpasning

Kommunene, fylkeskommunene og staten skal gjennom planlegging og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse stimulere til, og bidra til reduksjon av klimagassutslipp, samt økt miljøvennlig energiomlegging. Planleggingen skal også bidra til at samfunnet forberedes på og tilpasses klimaendringene (klimatilpasning) (*kilde: regjeringen.no*).

4.3.2 Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal og transportplanlegging

Planlegging av arealbruk og transportsystem skal fremme samfunnsøkonomisk effektiv ressursutnyttelse, god trafiksikkerhet og effektiv trafikkavvikling. Planleggingen skal bidra til å utvikle bærekraftige byer og tettsteder, legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling, og fremme helse, miljø og livskvalitet.

Utbyggingsmønster og transportsystem bør fremme utvikling av kompakte byer og tettsteder, redusere transportbehovet og legge til rette for klima- og miljøvennlige transportformer. I henhold til klimaforliket er det et mål at veksten i persontransporten i storbyområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange (*kilde: regjeringen.no*).

4.3 Regionale føringer

Fylkestinget er regional planmyndighet og har ansvaret for og ledelsen av arbeidet med regional planlegging. Regional planlegging skal etter plan- og bygningsloven stimulere den fysiske, miljømessige, helsemessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen i en region.

Det lages regional planstrategi en gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering av fylkestinget. Regional planstrategi for Trøndelag 2016 – 2020 prioriterer planoppgaver som gjelder hele Trøndelag. Viktige tema er bosetting, transport, klima og miljø, folkehelse og miljø, arbeidsliv og næringsliv.

Regionale planer skal ligge til grunn for kommunal planlegging og kan gi grunnlag for innsigelser.

Oversikt over regionale planer finnes her: <https://www.trondelagfylke.no/vare-tjenester/plan-og-areal/regional-planlegging/andre-planer-og-foringer/>

4.4 Trøndelagsplanen 2019 – 2030

Trøndelagsplanen har et langsiktig tidsperspektiv og definerer regionens felles overordnede mål fram mot 2030. Trøndelagsplanen ble vedtatt av fylkestinget i desember 2018, og skal være førende for alle andre planer og strategier for Trøndelag.

Trøndelagsplanen 2019-2030 har tre temaområder: bolyst og livskvalitet, senterstruktur og kommunikasjoner, kompetanse, verdiskaping og naturressurser

5. Status eksisterende planstrategi

Planstrategien for 2016 – 2020, som ble vedtatt i Kommunestyret den 30.05.2016 (sak 43/16), inneholdt vedtak om revisjon eller eventuell utarbeidelse av 12 planer. Flere av disse er omfattende planer som dekker store og sentrale deler av den kommunale virksomheten, og som krever mye arbeid å utarbeide og holde ajour. I tillegg var andre planer anbefalt revidert, men ikke prioritert. Av tabellen under går det frem at Kommunedirektøren er betydelig på etterskudd når det gjelder status i arbeidet i henhold til den vedtatte planstrategi i 2016. Kryssene viser år for oppstart av arbeid og kryss med grønn farge viser endelig vedtak.

Plan	2016	2017	2018	2019	2020	Status mars 2020
Områderegulering Prestteigen – Korsen						Ikke påstartet
Kommuneplanens arealdel				x	x	Første gangsoffentlig ettersyn planlegges høst 2020. ferdigstilles 2021.
Hovedplan avløp						Ikke påstartet
Forebygge fattigdom og sosial eksklusjon blant barn, unge og barnefamilier i et Folkehelseperspektiv				x	x	Mål om ferdigstilling i 2020
Kulturplan for Midtre Gauldal						Ikke påstartet
Pleie- og omsorgsplan				x	x	Mål om ferdigstilling i 2020
Strategiplan for boligpolitikken i Midtre Gauldal kommune						Ikke påstartet
Strategi for fritidsbolig (samordnes med Kommuneplanens arealdel eller strategiplan for boligpolitikken)				x	x	Påstartet gjennom kommuneplanens arealdel
Områderegulering Haukdalsmyra m/boligfelt Hallråa	x	x				Reguleringsplan Støren sør vedtatt
Kommunedelplan Støren			x	x	x	Ferdigstilles 2020
Kommunedelplan Soknedal				x	x	Inkluderes i Kommuneplanens arealdel. Ferdig 2021
Klima- og energiplan				x	x	Ferdigstilles 2020

Figur 3; statusoversikt planarbeid

6. Midtre Gauldal kommunes planbehov 2020 – 2023

6.1 Vurdering av planbehovet

Det viser seg at forrige planstrategi var svært ambisiøs sett i sammenheng med de ressurser det har vært tilgang til. Det har ikke latt seg gjøre å gjennomføre alle planene inne forrige fireårsperiode grunnet mangel på personell, prosesskrav etter plan- og bygningsloven som medfører lange planprosesser samt at enkelte planer har dratt ut i tid grunnet store samfunnsinteresser. Likevel viser det seg at det er startet opp revisjon eller utarbeidelse av flere planer, men de er ikke ferdigstilt eller vedtatt. Det anbefales derfor at de planene som er påbegynt revidert i forrige planstrategi ferdigstilles og vedtas. Det skal også fremholdes at planlegging er kostbare prosesser. Det er allerede brukt kroner 1 mill. på utarbeidelsen av kommuneplanens arealdel. Det bør alltid synliggjøres i budsjett når det planlegges oppstart av nye planer, spesielt arealplaner.

Ny planstrategi for 2020 – 2023 prioriterer de viktigste overordnede planen for samfunnsutviklingen i kommunen. Dette er samfunnsdelen, helhetlig beredskapsplan og områderegulering for Korsen - Preststeigen, samtidig som arealdelen allerede er under revisjon. I tillegg er det et etterslep innen enkelte fagområder som vann, avløp, veg, bolig, rus og næring (inkludert landbruk) som videre prioriteres i denne perioden.

6.2 Kommuneplan

6.2.1 Kommuneplanens samfunnsdel

I kommunestyreperioden 2011 – 2015 ble det gjennomført et grundig arbeid med revisjon av Kommuneplanens samfunnsdel, og den ble enstemmig vedtatt i kommunestyret i mars 2015. Dette er kommunens viktigste plan, og tar stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon.

Siden forrige revisjon har Norge sluttet seg til FNs bærekraftsmål. Det vil være viktig å implementere disse i kommunens fremtidige mål og strategier. Det er vesentlig at det sittende kommunestyrets satsingsområder og hovedprioriteringer gjenspeiles i denne planen. Kommuneplanens samfunnsdel bør revideres snarest, slik at nytt kommunestyre tar stilling til fremtidige overordna føringer for fremtida. I et godt fungerende/rullerende plansystem bør samfunnsdelen kunne rulleres i første del av valgperioden og prosessen bør ikke dra ut i tid.

6.2.2 Kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel ble vedtatt revidert i forrige planstrategi (KS, sak 43/16). Revisjon ble påstartet i 2019. Gjeldende arealdel ble behandlet etter gammel plan- og bygningslov, det vil si at det mangler planbeskrivelse, konsekvensutredning og ROS-analyse. Det er et omfattende arbeid som gjenstår, men det forventes at arealdelen blir ferdigstilt i løpet av inneværende kommunestyreperiode.

6.2.3 Kommunedelplan Støren

For å realisere fremtidige bolig- og næringsområder i forbindelse med utbygging av vei i Støren Sør er det vesentlig at Kommunedelplan Støren blir vedtatt i løpet av kort tid. Kommunedelplanen skal synliggjøre en langsiktig plan for bruk og vern av områder i Støren.

6.2.4 Kommunedelplan Klima – og energi

Det er gjennomført en omfattende prosess med medvirkning, møter i arbeidsgruppe og utarbeidelse av planmateriale. Planen er klar for utlegging til offentlig ettersyn og forventes ferdigstilt i 2020/2021.

6.2.5 Kommunedelplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv

Kommunedelplanen er et vilkår for tildeling av statlig tilskudd (spillemidler). Eksisterende plan gjelder fra 2017-2021. Planen på startes for revisjon i 2021.

Handlingsdelen revideres hvert år. Sist behandlet i HOK utvalget februar 2020.

6.3 Områdereguleringer

6.3.1 Områderegulering Prestteigen – Korsen

Nye Støren sentrum er definert på akse Prestteigen – Korsen. For å få utviklet dette attraktivt sentrum er det viktig at planarbeidet prioriteres påstartet så snart Kommunedelplan Støren er sluttbehandlet. Det må også sees til reguleringsplan for E6 Prestteigen – Gyllan i dette arbeidet. Nytt E6 kryss vil legge premisser for fremtidig utvikling av området. Prestteigen – Gyllan forventes ferdigstilt i 2020. For utarbeidelse av denne områdeplan bør det settes av midler i budsjett.

6.4 Fag- og temaplaner, handlingsplaner

6.4.1 Helse og omsorgsstrategi

Pleie- og omsorgsplan ble påstartet revidert i 2019 og forventes ferdigstilt i 2020.

6.4.2 Tiltaksplan for næringsutvikling (inkludert tema landbruk)

Tiltaksplan næringsutvikling ble vedtatt i 2013, og mange av tiltakene her er gjennomført. Landbruk er fortsatt en stor og viktig næring i Midtre Gauldal. Eksisterende landbruksplan ble vedtatt i 2003 og er for lengst utgått på dato. Kommunedirektøren anbefaler at landbruksplanen revideres til å bli en fremtidsrettet plan i tråd med dagens landbrukspolitik. Det anbefales at det i tillegg til generelt jord- og skogbruk må sees på muligheter innen tilleggsnæring i landbruket, fornybar energi, lokalmat- og drikke, reiselivsopplevelser, Inn på tunet samt friluft- og utmarksnæring m.m. Tiltaksplan næringsutvikling og landbruksplan bør utarbeides som en felles plan. Anbefalt oppstart 2021.

6.4.3 Kulturminneplan

Kulturminneplanen for Midtre Gauldal er fra 1998 og består av et analogt kart. Riksantikvaren har satt som nasjonalt mål at 90 % av Norges kommuner skal ha en kulturminneplan innen 2020. Målet med kulturminneplanen er å etablere en samlet oversikt over kulturminner og kulturlandskap i kommunen, samt å planlegge forvaltningen av utvalgte kulturminner og kulturmiljø. Riksantikvaren har gitt tilsagn på 100 000 kroner for utarbeidelse av denne planen. Kulturminneplanen er påbegynt utarbeidet. Det anbefales at arbeidet med kulturminneplanen slutføres i 2020.

6.4.4 Kartlegging friluftsområder

Kartlegging og verdsetting av friluftsområder er en ny fag- og temaplan som er igangsatt. Det er skrevet avtale med plankontoret. Det er gitt kr.50 000,- for utarbeidelse av kartleggingen. Utredningene er viktig i forbindelse med eventuelle snøscooter løyper.

6.4.5 Kulturplan

Det foreligger per dags dato ingen kulturplan for Midtre Gauldal kommune. Det er derfor viktig å få en plan som setter klare mål om hva man ønsker å gjennomføre og prioritere innenfor de forskjellige kulturområdene. Kulturplanen vil si noe om kommunens ansvar, prioriteringer, legge til rette for

nåtidens og utvikling av fremtidens kultur i Midtre Gauldal. Planen vil legge til rette for at politikerne kan ta strategiske valg innenfor kulturområdet og gir grunnlag for prioriteringer innen kulturområdet. Det foreslås at planen utarbeides fra 2021. Dette er en fag-/temaplan som kommunen kan utarbeide med egne ressurser, under forutsetning at det avsettes tid til dette.

6.4.6 Forebygge fattigdom og sosial eksklusjon blant barn, unge og barnefamilier

Forebygge fattigdom og sosial eksklusjon blant barn, unge og barnefamilier i et folkehelseperspektiv

Påbegynt utarbeidet i 2019. Anbefales ferdigstilt i 2020.

6.4.7 Strategi for boligpolitikk

En boligsosial handlingsplan er en plan som omhandler boliger og botiltak for grupper av befolkningen som har vansker med å skaffe seg eller beholde tilfredsstillende bolig på egenhånd. En økende andel eldre i befolkningen i Midtre Gauldal samt økende sosiale forskjeller ellers i samfunnet medfører at det vil være behov for en boligsosial handlingsplan på sikt. Det anbefales imidlertid at Kommuneplanens samfunnsdel utarbeides først, og fastsetter mål og strategier for boligsosial handlingsplan. Tidligere vedtatt plan er fra 2012.

6.4.8 Hovedplan vann-, avløp og overvannshåndtering

Formålet med utarbeidelse av en egen hovedplan for vannforsyning, avløps- og overvannshåndtering er å etablere et planleggingsverktøy som gir kommunen mulighet til å ha et langsiktig perspektiv på den samlede innsatsen innenfor fagområdet. Planen vil legge til rette for å gi den politiske ledelsen anledning til å foreta strategiske valg og prioriteringer innenfor området, den gir grunnlag for fremtidig utskiftingstakt på ledninger og materiell, grunnlag for prioriteringer i økonomiplan mm. Eksisterende kloakkrammeplan er fra 1990, og det er et stort behov for revisjon. Anbefales oppstart snarest i 2020.

6.4.9 Hovedplan veg

Hovedplan veg er et overordnet styringsverktøy for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av kommunale trafikkområder i Midtre Gauldal. Hovedplanen skal angi prioriteringer for fremtidsrettet utvikling. Eksisterende plan er fra 2004. Det anbefales revisjon med oppstart i 2021.

6.4.10 Ruspolitisk handlingsplan

Ungdataundersøkelsen fra 2018 viser at det var atskillig flere ungdomsskoleelever i Midtre Gauldal kommune enn ungdom fra landet for øvrig som rapporterte at de hadde vært beruset siste år. Kommunen har et stort ansvar i det forebyggende rusarbeidet. Arbeidet med en slik plan bør rette seg mot hele befolkningen, mot risikogrupper, mot dem som allerede har et rusproblem og deres omgivelser. Planens formål er å være styringsdokument for kommunen i de kommende årene i arbeidet med å forebygge rusrelaterte helsemessige- og sosiale problemer. Det anbefales utarbeidet en ny ruspolitisk handlingsplan for Midtre Gauldal med oppstart i 2021.

6.5 Oppsummert prioritering av kommunale planer 2020 - 2023

Oversikten viser et forslag på hvilke planer som bør prioriteres i kommunal regi i planperioden 2020 – 2023:

Prioriterte planer jf. kommunestyrets vedtak den 24.09.2020 sak 43/20:

Planer	2020	2021	2022	2023
Kommuneplan				
Kommuneplanens samfunnsdel	*	*		
Kommuneplanens arealdel				
<i>* Men det foretas en rullering av utviklingsstrategi for Midtre Gauldal kommune 2019-2022, vedtatt i kommunestyret 28.02.2019</i>				
Kommunedelplaner	2020	2021	2022	2023
Kommunedelplan Støren				
Kommunedelplan Klima, energi og klimatilpasning 2020 - 2031				
Kommunedelplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv				
Områderegulering	2020	2021	2022	2023
Områderegulering Prestteigen - Korsen				

Fag- / temaplan	2020	2021	2022	2023
Kommunedelplan snøscooter løyper inkl. kartlegging og verdsetting av friluftsområder				
Kulturplan				
Folkehelseplan				

Andre typer planer / fag- og temaplaner:

Planer	2020	2021	2022	2023
Handlingsdel med økonomiplan	Rulleres årlig			
Overordnet helhetlig beredskapsplan / Helhetlig ROS på kommunenivå				
Helse og omsorgsstrategi				
Tiltaksplan næringsutvikling i MGK inkludert landbruksplan (NY)				
Kulturminneplan				
Kulturplan				
Forebygge fattigdom og sosial eksklusjon blant barn, unge og barnefamilier i et folkehelseperspektiv				
Strategi for boligpolitikken i MGK				
Hovedplan vann-, avløp og overvannshåndtering				
Ruspolitisk handlingsplan (NY)				
Hovedplan veg (NY)				

I tillegg til dette kommer arbeidet med behandling av private reguleringsplaner. Dette kjenner vi ikke omfanget av på nåværende tidspunkt.

Vedlegg 1 Matrise – eksisterende planer i Midtre Gauldal kommune med gjeldende status.

Vedlegg 2 Utredninger – viser dokumenter som er kommet som innspill i planstrategi, men som ikke defineres som planer på nåværende tidspunkt.